

العقيدة الصحيحة

AKIDA INGANTACCIYA

AKIDA INGANTACCIYA

Kwamitin ilimi a karkashin jagorancin harkokin Addini a Masallacin Harami da Masallacin Annabi

AKIDA INGANTACCIYA

Kwamitin ilimi a karkashin jagorancin harkokin Addini a Masallacin Harami da Masallacin Annabi.

Da sunan Allah Mai rahama Mai jin kai.

Dukkan yabo ya tabbata ga Allah Ubangijin talikai, ina shaida cewa babu abin bautawa bisa cancanta sai Allah, Shi kadai Yake ba Shi da abokin tarayya, kuma ina mai shaida cewa (Annabi) Muhammad bawanSa ne kuma ManzonSa ne, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, tare da alayensa da sahabbansa, da waɗanda suka biyo bayansu da kyautatawa har zuwa ranar sakamako.

Bayan haka;

Lallai Allah - Maɗaukakin sarki - Ya halicce mu a wannan rayuwar ta duniya don wata manufa mai daraja da ɗaukaka; wato ita ce: Bauta maSa Shi kadai, da kuma tabbatar da tauhidi gare Shi, kamar yadda tsarki ya tabbatar maSa Ya ce:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ 56 مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطِيعُونِ 57 إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ 58﴾

{Kuma Ban halitta aljannu da mutāne ba sai dōmin su bauta Mini. 56

Bã Ni nufIn (sãmun) wani arziki daga gare su, Bã Ni nufin su (yi Mini hidimar) ciyar da Ni. 57

Lalle Allah, Shĩ ne Mai azurtãwa, Mai ĩkon yi, Mai cikakken karfi.} 58 [al-Zariyāt: 56-58].

Wannan ita ce manufar halitta, wacce saboda ita ne Allah Ya halicci halitta, kuma Ya saukar da littattafai, kuma Ya aiko Manzanni, kuma Ya halicci aljanna da wuta, kuma Ya raba mutane zuwa kungiyoyi biyu: Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

{فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ}

{...Wata kungiya tanã a cikin Aljanna kuma wata kungiya tãna a cikin Sa'ĩr.} [al-Shurā: 7].

- Tauhidi shi ne asalin Addini, wanda Allah ba Ya karɓar wani Addinin daga mutanen farko da na karshe in ba shi ba, kuma shi ne sirrin Alkur'ani, kuma tsantsar imani.

- Kuma Tauhidi shi ne Addinin Musulunci, shi ne imani da shiriya, shi ne tsoron Allah da aikin alheri.

Allah Ya sanya maSa suna Musulunci, sai (Allah) - tsarki ya tabbatar maSa - Ya ce:

{إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ...}

{Lalle Addini a wurin Allah, Shi ne Musulunci...} [Āl-Imrān: 19], Kuma (Allah) - tsarki ya tabbatar maSa - Ya ce:

{وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ} 85

{Kuma wanda ya nēmi wanin Musulunci ya zama Addini, to, bā zā a karba daga gare shi ba. Kuma shi a Lāhira yana daga cikin māsu hasāra. 58} [āl Imrān: 85].

Ya kuma kira shi imani, sai (Allah) - Maḍaukakin sarki - Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ...﴾

{Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku yi īmāni da Allah da ManzonSa...} [al-Nisā': 136], Kuma Ya ce:

﴿قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا...﴾

{Kuce: "Mun yi īmāni da Allah, da abin da aka saukar zuwa gare mu...} [al-Bakara: 136].

Kuma (Allah - Maḍaukakin sarki -) Ya kira shi shiriya, sai Ya ce:

﴿...وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمُ الْهُدَى﴾

{...Alhāli kuwa shiriya daga wajen Ubangijinsu, ta jē musu.) [al-Najm: 23].

Kuma Ya ambace shi tsoron Allah, (Allah) - Maḍaukakin sarki - Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ...﴾

{Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da takawa...} [al-Bakara: 278], Kuma Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ...﴾

{Ya ku mutāne! Ku bi Ubangijinku da takawa...} [al-Nisā': 1].

Kuma Ya kira shi aikin alheri, sai (Allah) tsarki ya tabbatar maSa Ya ce:

{...وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ...}

{...Amma Addini shi ne ga wanda ya yi ĩmāni da Allah da Rānar Lāhira...} [al-Bakara: 177].

- Shaidawa da Tauhidi shine abu na farko wanda bawa zai shiga cikin Musulunci da shi, sai ya ce: Ina shaida cewa babu abin bautawa da cancanta sai Allah, kuma ina shaida cewa (Annabi) Muhammad Manzon Allah ne.

- Kuma da tauhidi ne Allah Ya aiko dukkanin Manzanni, (Allah) - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

{وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ 25}

{Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba a gabāninka fāce Munā yin wahayi zuwa gare shi, cēwa 'Lalle ne Shi, bābu abin bautāwa da cancanta fāce Nĩ, sai ku bauta Mini. 25} [al-Anbiyā': 25], Kuma Ya ce:

{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطُّغُوتَ...}

{Kuma lalle ne, hakīka, Mun aika a cikin kōwace al'umma da wani Manzo (ya ce): 'Ku bauta wa Allah, kuma ku nĩsanci dāgūtu...'} [al-Nahl: 36]. Kuma (Annabi) Nuhu -Amincin Allah a gare shi - ya cewa mutanensa:

{...اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ...}

{...Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa waninSa...} [al-A'arāf: 59], Kuma haka ma (Annabi) Hudu da Salihu da Shu'aibu da sauran su suka ce wa mutanensu.

- Kuma tauhidi shi ne wahayin Allah ga ManzanninSa masu daraja, (Allah) -tsarki ya tabbatar maSa - Ya ce:

﴿يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ﴾
(2)

{Yanã sassaukar da mal'ā'iku da Rūhi daga umurninSaa kan wanda Yake so daga bāyinSa, cēwa ku yi gargadi cēwa: Lalle ne shī, bābu abin bautāwa da cancanta fāce Ni, sabōda haka ku bī Ni da takawa. 2} [al-Nahl: 2].

Ruhi shi ne wahayi, kuma an ce shine: Annabci.

- Kuma Ya sanya hakan wajibi ga ManzonSa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - har zuwa mutuwa, kamar yadda Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ﴾ (99)

{Kuma ka bauta wa Ubangijinka, har mutuwa ta zo maka. 99} [al-Hijr: 99].

- Tauhidi shine asalin aikin kwari, kuma shi ne sharadin karbar aiki: Allah - tsarki ya tabbatar maSa - ba Ya karbar aiki ko ibada sai idan an cika sharuɗɗa biyu: Tsarkake aiki ga Allah Shi kaɗai, da bi da kuma dacewa da shari'a, Allah - Maɗaukakin Sarki - Ya ce:

﴿...فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾

{...Sabōda haka wanda ya kasance yanã fātan haɗuwa da Ubangijinsa, to, sai ya yi aiki na kwari.

Kuma kada ya haɗa kōwa ga bauta wa Ubangijinsa.} [al-Kahf: 110].

A cikin hadisi: «Allah - alherinSa ya yawaita Ya girmama - Ya ce: Ni ne Mafi wadatar abokanan tarayya daga shirka, duk wanda ya aikata wani aiki ya haɗa Ni da wani a cikinsa to Zan bar shi da shirkarsa». Muslim ne ya ruwaito shi.

- Kuma duk wani aiki da bai da alaƙa da Tauhidi; ba shi da wani nauyi, Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا تُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَزَنًاۙ﴾ 105

{Wadancan ne waɗanda suka kãfirta da äyöyin Ubangijinsu, da kuma haɗuwa da Shi, sai ayyukansu suka bãci. Sabõda haka bã zã Mu tsayar musu da awo ba a Rãnar kiyãma. 105} [al-Kahf: 105].

- Tauhidi shi ne hakkin da Allah - Mai girma da ɗaukaka - Ya wajabta a kan bayi, wanda idan suka zo da shi tsantsa zasu rabauta, idan kuma suka gauraya shi da shirka to zasu halaka, Allah - Maɗaukakin sarki - Yace:

﴿وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَۖ﴾ 65

{Kuma an yi wahayi zuwa gare ka da kuma zuwa ga waɗanda suke a gabãninka, 'Lalle idan ka yi shirki haƙĩƙa aikinka zai bãci, kuma lalle zã ka kasance daga mãsu hasãra. 65} [al-Zumar: 65].

Kuma a cikin hadisin Mu'az - Allah Ya yarda da shi - : «Lallai cewa hakkin Allah a kan bayi shi ne: Su bauta maSa kada su haɗa wani abu da Shi, kuma hakkin bayi a kan Allah shi ne: Ba zai azabtar da wanda bai haɗa wani abu da Shi (a bauta) ba». Bukhari da Muslim ne suka rawaito shi.

- Tauhidi yana kankare zunubai da kusakurai, (ya zo) a cikin hadisi Kudsi: «Ya kai ɗan Adam, lallai da zaka zo min da kusakurai kwatankwacin yawan kasa [Wato: Da kwatankwacinta da abin da ya kusance ta], sannan ka haɗu da Ni baka haɗa Ni da komai (a ibada) ba, tabbas, zan zo maka da gafara kwatankwacin yawanta.». Tirmizi ne ya rawaito shi kuma Al-Albani ya ce shi Hasan ne li gairihi.

- Tauhidi shine kofar aljanna wacce babu wanda zai shiga aljanna sai daga gareta, Kuma wanda ya yi shirka da Allah to haƙiƙa ya rufe wannan kofar, kamar yadda Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

{...إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ...}

{...Lalle ne shi, wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne, Allah Ya haramta masa Aljanna. Kuma maƙoƙmarka ita ce Wuta...} [al-Mā'ida: 72].

Allah - Maɗaukakin sarki - ba Ya gafartawa shirka idan mai yinta ya mutu a kanta, kamar yadda Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

{إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ...}

{Lalle ne, Allah ba Ya gāfarta a yi shirki da Shi, kuma Yana gāfarta abin da yake bāyan wannan, ga wanda Yake so...} [al-Nisā': 48].

A cikin hadisi: «Duk Wanda ya gamu da Allah ba ya yi maSa shirka ba to zai shiga aljanna, kuma duk wanda ya gamu da shi alhalin yana yi maSa shirka to zai shiga wuta». Muslim ne ya ruwaito shi.

- Tauhidi shine wanda yake hana mai shi dawwama a cikin wuta, idan a cikin zuciya akwai kasa da kwayar komayya daga gareshi, (ya zo) a cikin hadisi: «Lalle Allah Ya haramtawa wanda ya ce La'ilaha illallahu wuta alhali yana mai neman yardar Allah da hakan». Bukhari da Muslim ne suka rawaito shi.

- Tsintsar tauhidi shine wanda yake haifar da cikakken aminci a duniya da lahira, Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْآمَنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ﴾ (82)

{Wadanda suka yi īmāni, kuma ba su gauraya īmāninsu da zālunci ba, waɗannan sunā da aminci, kuma sū ne shiryayyu. 82} [al-An'ām: 82].

- Kuma da tauhidi ake samun ceton Manzo - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -, (yazo) a cikin hadisi: «Mafi rabautar mutane da cetona a ranar alkiyama shine wanda ya ce: La'ilaha illallahu, yana mai tsarkakewa daga zuciarsa ko daga ransa». Bukhari ne ya rawaito shi.

- Kadaita Allah shine tafarkin da dukkan wannan kasantacce, mai rai da marar rai, suke bi, dukkansu suna mika wuya ga Allah da kadaita Shi, kuma suna tasbihi gare Shi, Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿تَسْبِيحٌ لَهُ السَّمُوتُ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا﴾ (44)

{Sammai bakwai da kasa da wanda yake a cikinsu sunā yi Masa tasbīhi. Kuma bābu wani abu fāce yanā tasbīhi game da gōde Masa, kuma amma ba ku fahimtar tasbīhinsu. Lalle ne shī, Ya kasance Mai hakuri ne, Mai gāfara. 44} [al-Isrā': 44].

Gaba ɗaya dai... kalmar tauhidi kamar yadda Imam Ibnul Qayyim - Allah ya jikansa - ya faɗa a cikin littafinsa "Zadul Ma'ad": "Wata kalma ce wacce da ita ne kasa da sammai suka tsayu, kuma saboda ita ne aka halicci dukkan halittu, kuma da ita ne Allah - Maɗaukakin sarki - Ya aiko ManzanninSa, kuma Ya saukar da littattafanSa, kuma Ya shar'anta dokokinSa.

Saboda ita ne aka kafa ma'aunai, kuma aka sanya littattafai, kuma kasuwar Aljanna da Wuta suka tsayu, kuma saboda ita ne halitta ta kasu zuwa muminaɗi da kafirai, da salihai da fajirai. Saboda haka ita ce asalin halitta da umarni, da sakamako da azaba, Kuma ita ce gaskiyar da aka halicci halitta dominta, kuma a kanta da hakkoƙinta ne tambaya da hisabi (suke), kuma a kanta ne ake samun lada da azaba. A kanta ne aka saka alƙibla, kuma a kanta aka assasa Addini, kuma saboda

ita aka fito da takubban jihadi, Ita ce hakkin Allah a kan dukan bayi, ita ce kalmar Musulunci, kuma mabudɪn gidan aminci.

Kuma daga gareta ne za a tambayi na farkon da na karshe, don haka digadigan bawa a gaban Allah ba zasu gushe ba har sai an tambaye shi game da tambayoyi guda biyu: Me kuke bauta wa? Kuma da me kuka amsa wa manzanni? Amsa ta farko ita ce da tabbatar da cewa: "Babu abin bautawa da gaskiya sai Allah", tare da sanin ma'anarta, da kuma tabbatarwa, da kuma aiki da abin da take nunawa, Amma amsar ta biyu tana tabbatuwa da cewa: "(Annabi) Muhammad Manzon Allah ne", da sanin hakan da kuma tabbatarwa, da miƙa wuya da kuma yi masa biyayya.

Rukunan imani guda shida ne:

Ka sani ya kai musulmi mai tauhidi cewa imani yana tsayuwa ne a kan rukunai guda shida, imani baya cika sai da su; idan wani rukuni daga cikinsu ya faɗi, to mutum ba zai zama mumini ba kwata-kwata; domin ya rasa wani rukuni daga cikin rukunan imani.

Wadannan rukunan sune waɗanda suka zo a cikin mashhurin Hadisin nan na Jibril - aminci ya tabbata a gare shi -, lokacin da ya tambayi Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -: «**To ka bani labari game da imani, ya ce: Ka bada gaskiya da Allah, da Mala'ikunSa, da littattafanSa, da ManzanninSa, da**

ranar lahira, kuma ka yi imani da kaddara alherinta da kuma sharrinta». Muslim ne ya ruwaito shi.

IMANI DA ALLAH

Muna imani da Rububiyar Allah - Maɗaukakin sarki - wato: Shi ne Ubangiji Mahallicci, Mamallaki, Mai jujjuya dukkan al'amura.

Muna imani da Uluhiyyar Allah Ta'ala; wato cewa: Shi ne Allah na gaskiya; babu wani abin bautawa da gaskiya sai Allah, kuma duk wani abin bautawa wanda baShi ba to karya ne.

Muna imani da sunayenSa da siffofinSa; wato: Cewa Yana da sunaye kyawawa da kuma siffofi cikakku maɗaukaka.

Muna imani da kaɗaitakar Allah - Maɗaukakin sarki - a cikin hakan; wato: Ba Shi da abokin tarayya a cikin RububiyarSa, haka a cikin UluhiyyarSa, haka a cikin sunayenSa da kuma siffofinSa.

Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ
سَمِيًّا﴾ (65)

{Shi ne Ubangijin sammai da kasa da abin da yake a tsakānin su. sai ka bauta Masa, kuma ka yi hakuri ga bautar sa. Shin kā san wani takwara a gare shi? 65} [Maryam: 65].

Kuma (Allah) - tsarki ya tabbatar maSa - Ya ce:

﴿...لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

{...Wani abu bai zama kamar tamkarSa ba, kuma Shī ne Mai ji, Mai gani.} [al-Shurā: 11].

Muna imani cewa Shi - (Allah) Maɗaukakin sarki - Ya daidaita akan Al'arshinSa, Yana sane da halayenmu, Yana jin maganganunmu, Yana ganin ayyukanmu, Yana jujjuya al'amuranmu, Yana azurta matalauci, Yana gyara wanda ya karye, Yana bayar da mulki ga wanda Ya ga dama, Yana kwace mulki daga wanda Ya ga dama, Yana ɗaukaka wanda Ya ga dama, Yana kaskantar da wanda Ya ga dama, a hannunSa alheri yake, kuma Shi ne Mai iko akan komai.

Kuma wanda wannan shi ne sha'aninsa, to Shi - tsarki ya tabbatar maSa - da Ma'iyyarSa ta musamman Yana tare da bayinSa da waliyyanSa muminaɗi da taimako da goyon baya, da Ma'iyyarSa mai gamewa Yana sane da dukkan halittarSa da yanayinsu, kuma Yana jin maganganunsu, Masani da abin da zukaɗansu ke boyewa da wanin haka, kuma Shi - tsarki ya tabbatar maSa - Yana saman Al'arshinSa kamar yadda Ya sanar game da kanSa:

﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ۝۵﴾

{Mai rahama, Ya daidaita a kan Al'arshi. 5} [Dāha: 5], kuma kamar yadda ya dace da ɗaukarSa - tsarki ya tabbata maSa -:

﴿...لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

{...Wani abu bai zama kamar tamkarSa ba, kuma Shī ne Mai ji, Mai gani.} [al-Shurā:11].

Muna imani da tabbatar da dukkan abin da Allah Ya tabbatarwa kanSa ko ManzonSa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya tabbatar maSa da shi na sunaye da siffofi, kuma muna nisantar manyan abubuwa guda biyu masu hatsari; su ne:

Kamanceceniya: Mutum ya faɗa da zuciyarsa ko da harshensa: Siffodin Allah - Maɗaukakin sarki - kamar siffodin halittu ne.

Tambayar ya ya: Shine mutum ya faɗa da zuciyarsa ko da harshensa: Yadda siffodin Allah - Maɗaukakin sarki - suke kaza da kaza ne.

Kuma muna imani da kore dukkanin abin da Allah Ya korewa kanSa ko ManzonSa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya kore maSa, kuma wannan korewar tana kunshe da tabbatar da cika kishiyarSa, Allah Ya korewa kanSa zalunci saboda cika adalcinSa, kuma mu yi shiru daga abin da Allah da ManzonSa suka yi shiru daga gare shi.

IMANI DA MALA'IKU

Muna imani da Mala'ikun Allah - Maɗaukakin sarki -, kuma cewa su:

{...عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ 26 لَا يَسْأَلُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهٖ يَعْمَلُونَ 27}

{...bāyi ne māsu daraja. 26

Bā su gabatarSa da magana, kuma su da umurninSa suke aiki. 27} [al-Anbiyā': 26-27].

Allah - Maɗaukakin sarki - Ya halicce su daga haske, kuma sun yi masa bauta kuma sun miƙa wuya ga yi masa biyayya, Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

{...لَا يَسْتَغْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ 19 يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ 20}

{...bã su yin girman kai ga ibãdarSa. kuma bã su gajiya. 19

Sunã tasbĩhi dare da rãnã, bã su yin rauni. 20} [al-Anbiyã': 19-20].

Allah Ya shamakance su daga gare mu ba za mu gan su ba, kuma wataƙila Ya bayyana su ga wasu daga cikin bayinSa.

Muna imani cewa mala'iku suna da ayyuka da aka ɗora musu: Daga cikinsu akwai Jibril wanda aka wakilta da wahayi, yana saukowa da shi daga wurin Allah zuwa ga wanda Yake so daga cikin AnnabawanSa da ManzanninSa.

Kuma daga cikinsu akwai Mika'ilu wanda aka wakilta shi ga ruwan sama da tsirrai.

Kuma daga cikinsu akwai Israfil wanda aka wakilta da busa kaho a lokacin mutuwa da tashin alƙiyama.

Da cikinsu akwai Mala'ikan mutuwa wanda aka wakilta da ɗaukan rayuka a lokacin mutuwa.

kuma daga cikinsu akwai Mala'ikan duwatsu wanda aka wakilta shi da su.

Akwai kuma wasu Mala'ikun da aka wakilta su da kula da jarirai a cikin mahaifa, wasu kuma da aka

wakilta su da kiyaye 'yan Adam, wasu kuma da aka wakilta su da rubuta ayyukansu, kowanne mutum yana da mala'iku biyu, Allah ya ce:

﴿...عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ 17 مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ 18﴾

{...daga dāma, kuma daga hagu akwai wani (malā'ika) zaunanne. 17

Bã ya lafazi da wata magana fāce a līke da shi akwai mai tsaro halartacce. 18} [Qāf: 17-18].

Wasu kuma an wakilta su da tambayar mamaci bayan an gama binne shi.

IMANI DA LITTATTAFAI

Muna imani cewa Allah - Maɗaukakin sarki - Ya saukar da littattafai ga ManzanninSa, hujja akan talikai kuma bayyananniyar hanya ga masu aiki. Imani da su gaba ɗayansu wajibi ne, kafircewa da ɗaya daga cikinsu; kafircewa ne da su gaba ɗayansu; Allah - Maɗaukaki - Ya ce:

﴿ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَكِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ 285﴾

{Manzon Allah yã yi ĩmāni da abin da aka saukar zuwa gare shi daga Ubangijinsa, da mūminai. Kōwanensu yã yi ĩmāni da Allah, da mala'ikunSa, da littattafanSa, da manzanninSa. Bã mu rarrabēwa a tsakānin ɗaya daga manzanninSa. Kuma (mūminai) suka ce: "Mun ji kuma mun yi ɗa'a; (Muna nēman)

gāfararKa, yā Ubangijinmu, kuma zuwa a gare Ka makōma take. 285} [al-Bakara: 285].

Allah - Maɗaukakin sarki - Ya saukar da littafi tare da kowane Manzo; kamar yadda Allah - tsarki ya tabbata a gare Shi - Ya ce:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ...﴾

{Haḳīka, lalle Mun aiko Manzannin Mu da hujjōji bayyanannu, kuma Muka saukar da Littāfi da sikēli tāre da su dōmin mutāne su tsayu da ādalci...} [al-Hadid: 25].

Kuma daga cikin waɗannan litattafan akwai:

Attaura: wacce Allah - Maɗaukakin sarki - Ya saukar da ita ga (Annabi) Musa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -, ita ce mafi girman Littattafan Banu Israeel, Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ...﴾

{Lalle ne Mu, Mun saukar da Attaura, a cikinta akwai shiriya da haske...} [al-Mā'ida: 44].

Al-Injil: Wanda Allah Maɗaukakin sarki - Ya saukar da shi ga bisa (Annabi) Isa - aminci ya tabbata a gare shi -, kuma mai gasgatawa da Attaura kuma mai cikawa gareta, Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ 46﴾

{Kuma Muka biyar a kan gurābansu da Īsa ɗan Maryama, yānā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba

gare shi daga Attaura, kuma Muka bã shi Injĩla a cikinsa akwai shiriya da haske, yanã mai gaskatãwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Attaura, kuma shi shiriya ne da wa'azi ga mãsu takawa. 46} [al-Mã'ida: 46].

Da Zabura: Da Allah - tsarki ya tabbatar maSa - Ya bawa (Annabi) Dawud - aminci ya tabbata a gare shi - , Allah - tsarki ya tabbatar maSa - Ya ce:

{...وَأَتَيْنَا دَاوُدَ زُبُورًا}

{...Kuma Mun bai wa Dãwũda zabũra.} [al-Isrã': 55].

Littaffan Ibrãhĩm da Mũsã - tsira da amincin Allah su tabbata a gare su - Allah - Mai tsarki - Ya ce:

{إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى 18 صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى 19}

{Lalle ne, wannan yanã a cikin littafan farkon. 18

Littaffan Ibrãhĩm da Mũsã. 19} [al'Aalã: 18-19].

Akur'ani mai girma: Wanda Allah Ya saukar ga AnnabinSa Muhammad cikamakin Annabawa - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi -, (Allah) Maɗaukakin sarki Ya ce:

{...هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ...}

{...shiriya ga mutãne da hujjõji bayyanannu daga shiriya da rarrabẽwa...} [al-Bakara: 185]. Saboda haka ya kasance mai gasgatawa ga littattafan da suka gabata, kuma mai hukunci a kansu; (Allah) - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

{وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِّنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ...}

{Kuma Mun saukar da Littāfi zuwa gare ka da gaskiya, yanā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Littāfi (Attaura da Injīla), kuma mai halartāwa a kansa...} [al-Mā'ida: 48].

Allah Ya soke dukkan shari'o'in da suka gabace shi, kuma Ya lamunce kiyaye shi daga barnar masu barna da karkatar masu karkata, (Allah) Maɗaukakin sarki Ya ce:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَرَبُّنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ 9﴾

{Lalle Mū ne, Muka saukar da Ambato (Alkur'āni), kuma lale Mū, haḳīka, Māsu kiyayēwane gare shi. 9} [al-Hijr: 9]; Saboda zai kasance hujja a- kan halittu gaba ɗaya har zuwa ranar Alkiyama.

Amma sauran litattafan da suka gabata; an kayyade su da wani lokaci wanda zai kare da saukar abin da zai shafe su; Allah Ya wakilta kiyayesu ga malaman su da masu bauta daga cikinsu amma ba su kiyaye su ba; don haka canje-canje da kari da ragi suka shiga cikinsu, (Allah) - Maɗaukaki - Ya ce:

﴿مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ...﴾

{Daga waɗanda suka tūba (Yahūdu), akwai wasu sunā karkatar da magana daga wurārenta...} [Surat al-Nisā': 46], Kuma (Allah) - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكُتُبَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَيْسَتْ رُءُوسُهَا بِمِثْلِهَا قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ 79﴾

{To, bone ya tabbata ga waɗanda suke rubūta littāfi da hannuwansu sa'an nan kuma su ce wannan

daga wurin Allah yake, dōmin su sayi kudfi kaɗan da shi, sannan bone ya tabbata a gare su daga abin da hannayensu ke rubūtāwa, kuma bone ya tabbata a gare su daga abin da suke sanā'antāwa. 79} [al-Nisā': 79]

Imani da Manzanni.

Muna imani cewa Allah - Maɗaukakin sarki - Ya aiko manzanni daga cikin mutane zuwa ga halittunSa, (Allah) - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

{رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ لِنَاسٍ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا 165}

{Manzanni māsu bāyar da bushāra kuma māsu gargadi dōmin kada wata hujja ta kasance ga mutāne a kan Allah bāyan Manzannin. Kuma Allah yā kasance Mabuwāyi, Mai hikima. 165} [al-Nisā': 165].

Wanda ya kafurta da wani Annabi ɗaya to haƙiƙa ya kafurta da dukkan Manzanni, domin babu bambanci tsakanin Manzo da Manzo; saboda da'awarsu ɗaya ce wato bautar Allah Shi kaɗai, don haka wanda ya kafurta da sakon (Annabi) Muhammad - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - zuwa ga mutane duka to haƙiƙa ya kafurta da dukkan Manzanni, har ma da Manzoni da yake iƙirarin cewa yana imani da shi kuma yana bin sa; saboda faɗinSa (Allah) - Maɗaukakin sarki -:

{...لَا تُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ...}

{...Bã mu rarrabëwa a tsakänin daya daga manzanninSa...} [al-Bakara: 285], kuma da faɗinSa:

{...لَا تَفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ...}

{...bã mu rarrabëwa a tsakänin kôwa daga gare su...} [al-Bakara: 136]. Ma'ana: A'a, muna imani da dukkaninsu, ka yi la'akari da maganar Allah - Maɗaukakin sarki -:

{كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ 105}

{Mutänen Nūhu sun karyata Manzanni. 105} [al-Shu'arā': 105]; Sai Allah Ya sanya su masu karyatawa ga dukkan Manzanni, tare da cewa babu wani Manzo da bai gabaci (Annabi) Nuhu ba!

Kuma (Allah) - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

{إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا 150 أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا 151 وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا 152}

{Lalle ne, waɗanda uke kãfirta da Allah da ManzonSa kuma sunã nufin su rarrabe a tsakänin Allah da manzanninSa, kuma sunã cëwa: "Munã ãmãni da sãshe, kuma munã kãfirta da sãshe." Kuma sunã nufin su riki hanya a tsakänin wannan. 150

Waɗannan sũ ne kãfirai sôsai, kuma Mun yi tattali, dõmin kãfirai, azãba mai walãkantarwa. 151

Kuma waɗanda suka yi ãmãni da Allah da manzanninSa, kuma ba su rarrabe a tsakänin kôwa ba

daga gare su, waɗannan zā Mu bā su ijārōrinsu, kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai. 152} [al-Nisā': 150-152].

Muna imani cewa na farkonsu shi ne (Annabi) Nuhu, kuma na karshensu shi ne (Annabi) Muhammad - tsira da amincin Allah su tabbata a gare su duka -.

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ...﴾

{Lalle ne Mu, Mun yi wahayi zuwa gare ka, kamar yadda Muka yi wahayi zuwa ga Nūhu da Annabāwa daga bāyansa...} [al-Nisā': 163].

Kuma mafificinsu shi ne Annabi Muhammad, sai Annabi Ibrahim, sai Annabi Musa, sai Annabi Nuhu, da Annabi Isa ɗan Maryama, su ne waɗanda aka keɓance su a cikin faɗinSa - Maɗaukakin sarki -:

﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ۝۷﴾

{Kuma a lōkacin da Muka riki alkawarin Annabawa daga gare su, kuma daga gare ka, kuma daga Nūhu da Ibrāhīm da Mūsa da kuma Īsā ɗan Maryama, kuma Muka riki wani alkawari mai kauri daga gare su. 7} [al-Ahzab: 7].

Muna imani cewa dukkanin Manzanni 'yan Adam ne ababan halitta, ba su da wani abu da ya keɓanci Ubangijintaka, dukkansu bayin Allah ne - Maɗaukakin sarki -, Ya girmama su da risala kuma Ya siffanta su da bauta, kuma Allah - Maɗaukakin sarki - Ya umarci (Annabi) Muhammad - tsira da amincin Allah su

tabbata a gare shi - wanda shi ne na karshe kuma mafi alherinsu da ya ce:

﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ...﴾

{Ka ce: "Bã ni mallaka wa raina wani amfãni, kuma haka ban tunkude wata cûta, fãce abin da Allah Ya so...} [al-A'araf: 188].

IMANI DA RANAR LAHIRA

Muna imani da ranar lahira, wacce ita ce Ranar Alkiyama babu wata rana a bayanta, lokacin da za a tashi mutane suna masu rayuwa madawwamiya, ko dai a gidan ni'ima ko kuma a gidan azaba mai raɗaɗi.

Muna imani da tashi; shi ne: Allah - Maɗaukakin sarki - zai raya matattu lokacin da Isrãfil zai yi busa ta biyu a cikin kaho:

﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ﴾ 68

{Kuma aka busa a cikin kaho, sai waɗanda ke a cikin sammai da kasã suka sũma sai wanda Allah Ya so (rashin sumansa), sa'annan aka hũra a cikinsa, wata hũrãwa, sai gã su tsaitsaye, sunã kallo. 68} [al-Zumar: 68], Sai mutane su tashi daga kaburburansu ga Ubangijin talikai, marasa takalma, tsirara babu sutura, marasa kaciya,

﴿...كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدًّا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ﴾

{...kamar yadda Muka fāra a farKon halitta Muke māyar da ita. Wa'adi ne a Kanmu. Lalle ne Mun kasance Māsu aikatāwa.} [Al-Anbiya': 104].

Muna imani da sahifan ayyuka za a ba da su ga masu imani ta hannun dama ko daga bayan bayansu ta hannun hagu ga kafirai, Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلَزَمْنَاهُ طَرِيقَهُ فِي عُتُقَتِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا 13
أَقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا 14﴾

{Kuma kōwane mutum Mun lazimta masa abin rekōdinsa a cikin wuyansa, kuma Mu fitar masa a Rānar jiyāma da littāfi wanda zai haɗu da shi buɗaɗɗe. 13

Karanta Littāfinka. Ranka ya isa ya zama mai hisābi a kanka a yau. 14} [al-Isrā': 13-14]; Kuma (Allah) - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينَةٍ 7 فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا 8 وَيَنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا 9 وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ 10 فَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُورًا 11 وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا 12﴾

{To, amma wanda aka bai wa littāfinsa da damansa. 7

To, za a yi masa hisābi, hisābi mai sauki. 8

Kuma ya jūya zuwa ga iyālnsa (a cikin Aljanna), yanā mai raha. 9

Kuma amma wanda aka bai wa littāfinsa, daga wajen bāyansa. 10

To, zā shi dinga kiran halaka! 11

Kuma ya shiga sa'ir. 12} [al-Inshikāk: 7-12].

Muna imanin da ma'aunan da za a aza a Rānar Alkiyama, sabōda haka ba a zāluntar rai da kōme, kamar yadda (Allah) - Maḍaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَنَضَعُ الْمَوَزِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِّنْ حَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَىٰ بِنَا حَٰسِبِينَ﴾ 47

{Kuma Munā aza ma'aunan ādalci ga Rānar Alkiyama, sabōda haka ba a zāluntar rai da kōme. Kuma kō dā ya kasance nauyin kwāya daga kōmayya ne Mun zo da ita. Kuma Mun isa zama Māsu hisābi. 47} [al-Anbiyā': 47], Kuma (Allah) - Maḍaukakin sarki - Ya ce:

﴿فَمَن تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ 102 وَمَن خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ﴾ 103

{To, waḍanda sikēlinsu ya yi nauyi, to, waḍannan sū ne māsu babban rabo. 102

Kuma waḍanda sikēlinsu ya yi sauki, to, waḍannan ne waḍanda suka yi hasārar rāyukansu sunā madawwama a cikin Jahannama. 103} [al-Mu'Munān: 102-103].

Muna imani da babban ceto na Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - musamman a cikin rabe hukunci tsakanin halitta da kuma a shigar 'yan aljanna aljanna, da ceto ga waḍanda suka shiga wuta daga cikin muminaɗi don su fito daga cikinta, kuma wannan ceto na Annabi - tsira da amincin Allah

su tabbata a gare shi - ne da sauran Annabawa da mumintai da Mala'iku.

Muna imani da tafki, da siradin da aka kafa akan Jahannama, mutane zasu wuce ta kansa gwargwadan ayyukansu.

Muna imani da dukkan abin da ya zo a cikin littafi da sunnah na labaran wannan rana da tsoratarwarta, Allah Ya taimake mu a kansu, kuma muna imani da cewa aljanna da wuta suna nan a yanzu haka, kuma ba za su gushe ba har abada; domin aljanna gidan ni'ima ce da Allah - Maɗaukakin sarki - Ya tanadar wa mumintai masu takawa, kuma wuta gidan azaba ce da Allah - Maɗaukakin sarki - Ya tanadar wa kafirai azzalumi, Allah Ya faɗa game da azabar jama'ar Fir'auna a cikin kabari da kuma a lahira:

{...وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ 45 النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ 46}

{...kuma mummunar azāba ta wajaba ga mutānen Fir'auna. 45

Wutā, anā gitta su a kanta, sāfe da maraice, kuma a rānar da Sa'a take tsayuwa, anā cēwa, 'Ku shigar da mutānen Fir'auna a mafi tsananin azāba. 46} [Ghāfir: 45-46], Kuma (Allah) - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

{وَلَنَذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ 21}

{Kuma lalle Munā dāndana musu daga azāba, mafi kaskanci, kāfin a kai ga azāba mafi girma, dōmin fātan za su kōmo. 21} [al-Sajda: 21].

Kuma ya wajaba a kan mumini ya yi imani da dukkanin abin da ya zo daga littafi da sunnah na wadannan al'amuran gaibu, kuma kada ya bijirar da su saboda abin da yake gani a duniya; domin al'amuran lahira ba a auna su da al'amuran duniya; saboda bayyanar bambanci mai girma a tsakaninsu.

IMANI DA KADDARA ALHERINTA DA SHARRINTA

Muna imani da kaddara alherinta da sharrinta, kuma ita kaddarawar Allah ne - Maɗaukakin sarki - ga halittu bisa ga abin da ya gabatar da saninSa da kuma abinda hikimarSa ta bukata.

Kaddara tana da mataakai huɗu:

Ilimi: Muna imani da cewa Allah - Maɗaukakin sarki - Masani ne da dukkan komai, Ya san abin da ya kasance da abin da zai kasance da yanda zai kasance - tsarki ya tabbata a gare Shi -.

Rubutu: Muna imani da cewa Allah - Maɗaukakin sarki - Ya rubuta dukkan kasantaccen abu a cikin Luhul mafuz har zuwa ranar Alkiyama, (Allah) - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾
(يسير 70)

{Ashe, ba ka sani ba, lalle ne Allah Yanã sanin abin da yake a cikin sama da kasa? Lalle ne wancan yanã

cikin Littafi lalle wancan ga Allah mai sauƙi ne. 70} [al-Hajj: 70].

Mashī'ah: Muna imani da cewa babu wani abu da zai kasance sai da mashi'ar Allah, abin da Allah Ya so ne yake kasancewa, abin da kuma bai so ba to ba zai kasance ba, Allah - Maɗaukkain sarki - Ya ce:

﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ...﴾

{Kuma Ubangijinka Yanā halitta abin da Yake so kuma Yake zābi...} [al-Kasas: 86].

Halitta: Muna imani cewa Allah ne Mahaliccin kowane abu, (Allah) - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ 62 لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ...﴾

{Allah ne Mai halitta dukan kōme, kuma Shī ne Wakīli a kan kōme. 62

Shī ke da mabūdān sammai da kasā...} [al-Zumar: 62-63].

Duk wani abu da bayin Allah suke yi na maganganu ko ayyuka ko barin aikatawa, duk yana cikin sanin Allah - Maɗaukakin sarki -, kuma an rubuta shi a wurinSa, kuma Allah - Maɗaukakin sarki - Ya so su kuma Ya halicce su.

Amma duk da haka muna imani cewa Allah - Maɗaukakin sarki - Ya sanya wa bawa zaɓi da iko, da su ne ake yin aiki; don haka babu wata hujja ga mai laifi a kan laifinsa da kaddarar Allah - Maɗaukakin sarki -; domin mai laifi yana aikata laifi da zaɓinsa ba tare

da ya san cewa Allah - Maɗaukakin sarki - Ya kaddara shi a kansa ba; domin babu wanda ya san kaddarar Allah - Maɗaukakin sarki - sai bayan faruwar abin kaddarawar, Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

{...وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا...}

{...kuma wani rai bai san abin da yake aikatãwa a gõbe ba...} [Lukmān: 34].

Muna rokon Allah - Maɗaukakin sarki - ya datar da mu da ilimi da aiki, kuma Ya sanar da mu abin da zai amfane mu, kuma Ya amfane mu da abin da Ya sanar da mu, Ya kuma kara mana ilimi, kuma Ya kiyaye mana Addininmu, kuma Ya karbi kyawawan ayyukanmu, kuma Ya nisantar da mu daga kuskure, amin.

Dukkan yabo ya tabbata ga Allah Ubangijin talikai Allah Ya yi tsira da aminci ga Annabinmu Muhammad, da alayensa da sahabbansa baki ɗaya.

Teburin bayani

AKIDA INGANTACCIYA	2
AKIDA INGANTACCIYA	2
Rukunan imani guda shida ne:	11
IMANI DA ALLAH.....	12
IMANI DA MALA'IKU	14
IMANI DA LITTATTAFAI	16
Imani da Manzanni.....	20
IMANI DA RANAR LAHIRA.....	23
IMANI DA KADDARA ALHERINTA DA SHARRINTA.....	27